

## Laiškai iš Afrikos

**2009 m. vasarą ses. Alma išvyko į Asumpcion misijas Togo respublikoje. Pasigėrėkim keliais vaizdais iš ten:**

### I laiškas

**2009 08 16, Abidžanas, Dramblio Kaulo Krantas**

Tarp mūsų yra trijų valandų skirtumas, gal dėl to ir visai nesunkia keliuosi apie 6 val. ryto, Lietuvoje tuo metu jau apie 9 val... Tiksliau, tai apie 5 val. pažadina stiprus vyriškas balsas – gatvėje musulmonai pradeda savo maldas Alachui. Tokia graži, graudi melodija! Gieda jie kartu su mumis, kai mes meldžiamės rytmetinę, ar vakarinę, laikas beveik sutampa.

Šiuo metu dar esu provincijos namuose Abidžane, tvarkausi visas Togui, tranzitą per Ganą. Baigėsi visos šventės jubiliejai. Širdis pilna dėkingumo už tai, ką mačiau, girdėjau, patyriau... Rugsėjo 15 d. Daloa Dievo motinos parapijoje keturias su puse valandos (!) šventėme Provincijos auksinį jubiliejų ir trijų seserų amžinuosius įžadus. Kiek minioje gyvybingumo, džiaugsmo, dėkojimo! Laikas netruko prabėgti, giedant 60 žmonių chorui, šokant, pritariant būgnais, barškučiais ir vargonėliais. Seserys, kurios davė įžadus, atėjo prie altoriaus kiekviena lydima savo šeimos. Puošnios, tarytum karalienės, moterys nešė ant galvos jaunosios kraitį: pintines, prikrautas indų, puodų, įvairių namų ūkio dalykų. Kiekvienas tėvas tarė palaiminimo žodį ir dovanavo savo dukrai „pagnė“ – afrikietišką sijoną – vaisingumo simbolį (kad moterys galėtų nešioti savo vaiką, suvystytą jame ant nugaros). Dievo Žodžio knyga buvo atnešta šokant su arklio uodegomis rankose. Daug kultūrinių dalykų... Čia skiriama laiko šventimui, žodžiui, klausymuisi. Prieš palaiminimą vyko savotiška procesija: šokdamos, dainuodamos, mosikuodamos nosinėmis rankose visą ratą apsuko buvusios mūsų mokinės, dabar jau močiutės, mūsų seseris vadinančios „mama“. Po jų sekė mūsų eilė – o buvome apie 70 seserų! Prie šio šurmilio prisidėjo ir dūdų orkestras.

Pietauti grįžome į namus. Stovėjome eiles prie maisto (pirmam, antram patiekalui vis nauja eilė). Viskas labai paprastas. Nurenki plauką nuo mėsos ir valgai... geriau per daug negalvoti... O maistas skanus, nors skonis visiškai kitoks. Ryte valgoma ryžių košė man primena vaikystę, vakare valgiau „manijoko“ košę – skanu!

Tai, ką skaitome kongregacijos dokumentuose apie auklėjimą kaip viso žmogaus augimo ir perkeitimo procesą, tampa taip realu čia. Afrikos Asumpcion turi savo veidą, įleidusi šaknis į savo kultūrą, ypač tai ryšku liturgijoje. Vis galvoju apie kongregacijos kvietimą įkūnyti Asumpcion lietuviškoje dirvoje...

Toliau tęsiu apie rugpjūčio 15 d. šventę. Vakarienę valgėme tamsoje, po to plastmasinius indus plovėme irgi beveik tamsoje, drungname vandenyje. Dieną vainikavo faktas, jog mieste „užsuktas“ vanduo. Tad teko gultis į lovą su visu dienos prakaitu ant kūno. Ir nenumiriau. Ryte pažadino iš šulinio semiamo vandens čiurlenimas. Vėl galima gyventi! „Ačiū, Dieve!“ – dažnai girdžiu čia tariant, net ant taksi tai užrašyta.

Kitą dieną mūsų laukė ilgas 500 km kelias autobusu iš Daloa į Abidžaną. Aplink asfaltuotą kelią kur ne kur išsidėstę kaimeliai, miesteliai. Juos privažiuojus, žmonės tuoj pat siūlo pirkti vaisius, daržoves... Čia pat prie kelio viskas išdėliota: bananai net pajuodę nuo išmetamų dujų – nuodas ateina ir į šį žemyną. Autobusas lenkia beveik visas mašinas, apkrautas bagažais, bananų kekėmis. Kiekvieną kartą vairuotojas signalizuoja, pakele einantys žmonės baugiai sustoja pasisukę šonu arba tiesiog įlenda į šalikeles žoles, krūmokšnius, aukštesnius už juos pačius. Kai kurie autobusai važiuoja atviromis durimis (nes jos paprasčiausiai jau nebeužsidaro nuo senumo ar gedimų). Pagalvojau, kad Europoje tai būtų skandalas.

Visiškai kitoks tas afrikietiškas pasaulis, savitas, žavesį keliantis, patraukiantis akį ir širdį pakerintis. O taip pat daugybę klausimų užduodantis kraštas.

Nusibos jums skaityti mano rašliavą...

Linkėjimai visiems mūsų draugams.

Su Dievuliu

Alma Augustina

## II laiškas

**2009 09 23, Togo respublika, Sokodė**

Na štai esame jau 5 seserys: Marie Thérèse (Burkina Faso respublika), Sylvie Pasckal (Dramblio Kaulo respublika), Emma (Nigeris), Anne Christopher (USA) ir aš iš Lietuvos. Kaip matote esame visos misionierės Togo respublikoje. Dar laukiame atvykstančios postulantės Beatrice (iš Burkina Faso).

Atrodo, jog lietaus sezonas eina į pabaigą, prasidės šiltų oru metas, seserys pradeda kalbėti apie visus gyvius, pvz., gyvates, kurios pradės išlysti... Vakar Marie parodė gyvates išnarą: atrodo lyg numesta plona plastikinė juostelė; bet net katinėlis Pusy atsargiai ištiesdavo savo letenėlę, pastumdavo išnarą ir vėl staiga ją atitraukdavo. Pasirodo, kad šiais metais lietaus gausa buvo netikėta, lijo net Nigeryje, o tai yra retas dalykas. Burkina Faso kai kuriuose vietose tiek prilijo, kad net vandens gūšiai nušlavė nuo žemės paviršiaus žmonių namelius su visu jų turtu, kokį jie tik turėjo, su pinigėliais, kuriuos laikė namuose. Jie liko visiškai basi kaip stovi. Taip ir mokykla vaikams „nuplaukė“. Ir taip jau vargingas tas gyvenimas, o dar nauja nelaime pasibeldė i duris.

Praėjusią savaitę pradėjome rimtą darbą kolegijoje. Keista ir neįprasta matyti vyrišką mokytojų kolektyvą, kuriam vadovauja nedidelio ūgio, bet rimtai ir atsakingai įsipareigojusi ses. Anne Christopher! O, kad Lietuvos mokyklose atsirastu tiek mokytoju vyru! Taigi mūsų mokyklos kolektyvas: 18 vyrų mokytojų, 3 moterys pasaulietės ir mes, 6 seserys. Pirmą dieną buvo informacijos perdavimas, susipažinimas. Kitą dieną skyrėme gilinimuisi į Asumpcion pedagogiką... Dar kitą dieną padėjau karpyti A4 formato sąsiuvinii paraštes – taip ruošėme klasių mokinių žurnalus! Kitą dieną „valėme“ kompiuterius informatikos pamokoms, t.y. trynėme nereikalingus dokumentus. Buvome susirinkę ir į pastoracinę mokyklos tarybą, kurioje pasiskirstėme temas pamokų ruošimui religijos ir žmogaus ugdymo susitikimams, mat šiuos du dalykus dėsto ne tik seserys, bet ir kitų dalykų mokytojai savanoriai. Penktadienį buvo gražu matyti į visas mokymo įstaigas būreliais keliaujančius mokinius, nešinus šluotelėmis ar pjautuvais. Merginos šlavė aplinką (visą laiką susilenkusios, nes šluotelės trumpos), vaikinai kirto žolę. Visi dirba taip greitai, energingai, efektyviai!

Vakar (rugsėjo 20 d.) baigėsi i Ramadas. Net per TV žmones sveikino su švente. Po Mišiu mašina pavėžėjome namo vieną parapijietę, pralenkėme pėsčiomis ar motociklais į mečetę keliaujančius musulmonus: vaikai ir suaugę pasipuošę kostiumais, pasiūtais iš naujų spalvingų „pagne“! Netikėtai atsidūrėme priešais vyrų koloną – keturi vyrai mušė tam-tamus, o už jų eisenos viduryje, apsuptas palydovų, oriai žengė ir pats Sokodė vyriausiasis (seniūnas), jis taip pat ėjo į pamaldas, nes išpažįsta islamą. Sustabdėme mašiną, linktelėjome galvas pamaldžiai sudėjusios rankas ir jis tuo pačiu atsake į pasisveikinimą... Ses. Denyse eidavo pas jį į kiemą pasikalbėti, tad jis pažįsta seseris.

Šiandien pirmoji mokslo metų diena. Mūsų rajonas atsigavo nuo vaiku klegesio. Mūsų mokykla, kurioje dirbsiu - Technikos ir komercijos kolegija, beje tai irgi pirmoji technikos mokykla Toge. Moksleivių amžius nuo 17 iki 20 metų. Moksleiviai nešioja uniformas: mėlyni marškinėliai ir chaki spalvos sijonai merginoms bei kelnės vaikinams; (musulmonės merginos ateina su savo religijos ženklais ir galvos apdangalą nusiima tik įžengusios į kolegijos teritoriją). Taigi ryte klasės susirikiavo aplinkui vėliavos stovą. Po trumpos maldos, buvo iškelta Togo vėliava, sugiedotas valstybės himnas. Direktorė s. Anne Christopher pristatė visą

mokytojų kolektyvą (ir naujus, ir senus). Netrukus... klasės pasiėmė valymo įrankius – šluotas, kibirus, skudurėlius ir pasklido tvarkyti savo klasių, kiti tuo metu mokėjo už mokslą, naujokai ar baigiamosios klases klausėsi įvairių instrukcijų. Nuo 10 val. prasidėjo pamokos. Jau turėjau ir aš susitikimą su viena baigiančiųjų klase. Šiandien jų atėjo 21, dar prisidės 20 (nes pusė mokinių vėluoja dėl Ramadano). Klasėje bus 41 mokinys! Pirmas susipažinimas. Truputį papasakojau apie save, apie Lietuvą; jie patys paklausė kaip bus lietuviškai „labas“, „sudiev“ ir t.t., atsisveikinant viena mergina net perskaitė ant lentos užrašyta „ačiū“. Supratau vieną dalyką, kad dėl prancūzų kalbos negalėsiu kontroliuoti klasės 100% , kaip būdavo Vilniuje; teks nuolankiai priimti, jog nesuprantu iki galo jų pastabų bei juokų pasakytų greita ir afrikietiška prancūzų kalba.

Kartu su mokytoju N'Tale būsiu ir vienos naujokų klasės auklėtoja (kiekvienoje klasėje po 2 auklėtojus). Šiais metais turėsime 13 klasių ir apie 500 mokinių. Šiandien mokytojas pristatė vidaus taisykles; tonas ir reikalavimai buvo labai griežti; ir tuoj pat: „jei elgesys ar apranga, šukuosena ir t.t. neatitinka normų – būsite išmesti iš mokyklos“! Iš pirmo žvilgsnio visa pasirodė man per griežta. Įsiterpiau vienu metu: prieš paleisdami kumščius į darbą, (jei taip atsitiktų), ateikite pasikalbėti, pasiaiškinti.

O dabar mūsų dienotvarkė!!! DIOS MIO! Pasiguodžiu, kai laika paverčiu į lietuvišką, t.y; pridedu po tris valandas. Tada labiau „krikščioniškai“ atrodo. 4.45 val. - tyli malda, 5.30 val. - rytmetinė, 6.00 val - Mišios parapijoje ( penkios minutės kelio nuo namų), pamokos prasideda 7 val.

Kiekvieną rytą dėkoju Dievui už sveikatą, kurią Jis man davė ir duoda; ir vis Jo klausiu „kaip atsilyginti už visa gera, ką Jis man davė?“

Daug linkėjimų visoms ir visiems, ypač samarietėms

DIEU MERCI!

*apkabinu Alma Augustina*

### **III laiškas**

#### **2009 11 22-29 Sokodé**

Na štai jau ir Adventas, o čia ta pati šviesa, šiluma. Tik violetinė spalva bažnyčioje byloja, kad esame naujame liturginiame laike. Sniegas ir šaltis, tamsa ir daugybė žvakelių Lietuvoje skatina Šviesos laukimą, o šiais metais toli nuo tėviškes jaučiu stipresnį vidujinį širdies Karaliaus troškimą. Aš vis toliau dėkoju už šį malonės laiką, kuris lekia nepastebimai greitai.

Pas mus naktys ir rytai atšalo, nepaisant, kad dieną vėl karšta, krinta sausi lapai ir namai nusėti dulkėmis. Tai iš Niger dykumos ateinantis vėjas su dulkių lietumi; net ore jaučiasi dulkių skonis. Praeitą savaitę buvau OCDI (Organisation de la Charité pour un Développement Intégral) centre, esančiame kitame Sokodé miesto gale, arčiau kalnų, tad mėgavausi oro šviežumu, vėsuma. Dulkės man kaip viena iš konkrečių priemonių būti solidariai kartu su vietiniais žmonėmis, kurie slepia savo burną ir nosį po nosine, kuriems taip pat nėra mažiau karšta nei man.

Visų Šventųjų šventėje popiečio saulei kaitinantėjau kartu su parapijiečiais į kapines, esančias laukuose. Kalbėjome rožinį, giedojome. Kapinės – tai paprasti žemės kauburėliai tarp žolių, kai kurie uždengti betono plokšte, be gėlių. Bet buvo jaudinančiai gražu klausytis jų giesmes „nous n'irons pas chez marabou, Non ! Non ! Non !“ Vakare vakarinę giedojome susėdusios prie s. Irène Marie Schwartzmann (1938-1991) kapo prie mūsų namų! Beskambant tam-tamų ritmui, tamsoje, žvakių šviesoje prašmėžuodavo praskrendančių šikšnosparnių šešėliai.

Vieną rekolekcijų dieną po pietų nusprendžiau viena pasivaikščioti jau pažįstamu keliu brūzgynuose. Beeidama sutikau du 10-11 metu amžiaus berniukus, ganančius karves; reikėjo užkalbinti, nes rūpėjo, ar jų karvės manęs „nesuvalgys“. Besikalbant kelyje mus sutiko motociklu iš darbo grįžtantis jų brolis, kuris pasiūlė aplankyti netoliese brūzgynuose esantį jų kaimą. Tik įžengus į kaimą priešai akis atsivėrė tik paveikslukuose matytas vaizdas : didžiulis kiemas pilnas apvalių molinių šiaudiniais stogais trobelių; prie vieno namo ant grindinio susėdusios moterys, aplink vaikai. Viena moteris tuoj parodė savo musulmonišką 99 karoliuku rožinį; aš iš kišenės ištraukiau savąjį – nors ir nesuprantame kalbos, bet ženklais parodėme, kad meldžiamės į tą patį mūsų Dievą, visos žmonijos Kūrėją. Kiemo vidury ant takelių sėdėjo vyrai. Sujudimas ! „Anisara“ (baltoji - vietinė kotokoli kalba) įžengė į kiemą! Tuoj pat prisistatė vienas vaikinys, kuris mokosi pas mus, l'ITC. Jis pakvietė mane pasisveikinti su kaimo vyresniaisiais (jo tėvu ir seneliu), kurie buvo įsitaisę ant žemės po mango medžiais. Atnešė suolą ir man atsisėsti. Tai Peul genties kaimas, apie 150 gyventojų, musulmonai.

Jau minėjau, kad buvau išvažiavusi su dešimčia mokinių į vyskupijos seminarą katalikiškoms mokykloms apie aids. Seminaras skirtas auklėtojų paruošimui. Jį vedė du jėzuitai iš Lomé. Tai didelė XX amžiaus rykštė ypač skaudžiai palietusi Afrikos žemyną. Per 28 metus nuo pirmo Aids sindromo atvejo užfiksavimo, jau 70 milijonų pasaulio gyventojų yra užsikrėtę, o apie 30 milijonų mirė. Kai kuriose Afrikos valstybėse yra mirusių kaimų, nes visi gyventojai mirė nuo Aids ! Skaičiuojama 25 000 našlaičių, kurių tėvai mirė nuo Aids. 2007 metu duomenimis VIH virusu pasaulyje gyvena 33 milijonai, Afrikoje 22 milijonai (!) žmonių Iš 100 žmonių mirusių nuo aids – 67 yra afrikiečiai. Priežastys senos, kaip ir pasaulis : vargas neturtas, poligamija, tėvai sprendžiantys jaunų merginų šeimyninį gyvenimą ir parenkantys vyrus, nepaisant šių amžiaus (nes pinigai čia svarbus dalykas), Aids tabu, ypač musulmonu pasaulyje, sveikatos apsaugos struktūrų trūkumas, vaistų trūkumas ir brangumas, vyriausybių abejingumas ir t.t. Seminaro diena prisidėjo Mišiomis 6.15, po pusryčių apie 8 val. prasidėjo mokymai iki 12.30, po to - pietūs. Ačiū Dievui, kad siestos laikas čia „šventas“. Nuo 15 val. iki 18 val. vėl būdavo mokymai; vakarienė 19 val. ir nuo 20 val. filmai, kuriuos aptarinėdavome iki 22 val.! O dar per pertraukas Mišių ruošimas arba praėjusios dienos peržvalgos. Žavi mane jų aktyvumas, spontaniškumas pravedant maldą ir bet kokia proga. 40 paauglių iš katalikišku mokyklų gavo misiją : per 6 mėnesius užkalbinti 10 savo bendraamžių ir perduoti gautą žinią. O kokia atrakcija mokiniams ir suaugusiems (buvome 7 lydintys mokytojai) matyti, kad valgau „pâte“ su tikrai skaniais padažais, aštriais prieskoniais paskanintais!

Lapkričio 21 d. (T. Emmanuel d'Alzono diena) dalyvavome brolio asumpcionisto Jean Paul (Burkina) amžinųjų įžadų šventėje mūsų Assomption parapijoje. Tai pirmasis brolis asumpcionistas iš Vakarų Afrikos. Jis devynerius metus dirbo kunigu savo šalyje, bet vis galvojo apie vienuolinį gyvenimą, kol pagaliau vyskupas ir jo broliai kunigai (mat buvo sukūręs kunigų broliją) „padovanojo“ jį asumpcionistams. „Kai turi nedaug, bet duodi iš širdies, Viešpats atlygina šimteriopai“- kelis kartus kartojo Burkina Faso generalvikaras, nes „prarado“ vyskupijos kunigą. Prancūzijos provinciolas pažadėjo po 2-3 metų įkurti broliu asumpcionistų bendruomenę Burkina Faso!

Aš dalyvavau atnašų procesijoje, tad neturėjau kitos išeities, kaip tik įsijungti į šokio žingsnį. Šventėje ypač jautėsi tarpreliginio dialogo, ekumenizmo spalva. Šventimuose dalyvavo Sokodė vyriausiasis Imamas, baptistų bažnyčios pastorius, Togo jaunimo grupė: musulmonai, protestantai, katalikai, kuriuos br. Jean Paul šią vasarą buvo subūręs į piligriminę kelionę į Burkina Faso. Smagu jausti šeimos dvasią, nes buvo susirinkusios visos penkios Assomption kongregacijos; net iš Dramblio Kaulo atvažiavo dvi oblatės! Įžadų išvakarėse broliai parodė filmuką apie brolių ir pasauliečių Draugijos kuriamąją sesiją, kuri vyko šių metų rugpjūtį Nime.

Lapkričio 27d. musulmoniškas pasaulis šventė didžiausią jų religinę metų šventę: TABASKI, t.y. „Aukojimo šventė“ skirta Abraomo sūnaus ...Ismaelio (o ne Izaoko!) paaukojimo atminimui. Dvi merginos iš mūsų mokyklos pakvietė mane į svečius, tad visą penktadienį būdama pareiginga katalikė:) vaišinausi vištiena ir jautiena, kai tuo tarpu mano sesės dalyvavo vyskupijos kunigams ir vienuoliams organizuotose rekolekcijose! Taigi pirmą kartą savo gyvenime mačiau kieme paguldytą ir būtinai Mekos pusėn nukreiptą nudobtą jautį, ant kelio patiestas džiūti avinėlių ar jaučių odas! Pasirodo, kad tai „avinėlių aukojimo“ šventė, bet Sokode gyvenančių musulmonų šeimos turi pinigų, tad gali sau leisti pasipjauti daug didesnę nei avinėlis gyvulį! Gražu, kad jie mėsą dalina į tris dalis, kad galėtų ją pavaišinti ir varguolėlius. Įdomus priėmimas šeimoje; gerai, kad važiauvau su viena mūsų mokine (trise ant vieno motociklo!). Tik įėjus į kiemą, išgirdau „Labas!“ – pasirodo, kad dar vienas mūsų mokinys čia gyvena. Kieme pasisveikinus su mama, seserimis, visais sutiktaisiais (tarp jų sena apie 90 metų močiutė) buvome pakviestos į nedidelį kambarėlį. Kelių kvadratinių metrų patalpoje patalpoje nedidelis stalelis, sofa, maža spintelė ir kitas stalelis, ant kurio sudėti įvairiausi indai bei TV su visa video ir audio įranga; ant sienų šeimos nuotraukos. Kol dukros gamino fu fu (kukurūzų tešla) mes, viešnios, žiūrėjome video medžiagą apie vienos jų sesers vestuves. Po gero pusvalandžio buvo atneštas maistas ir padėtas ant stalo, taip pat dubenėlis su vandeniu rankoms nusiplauti. Ir vėl likome dviese. Pasirodo, kad čia tokia kultūra: svečiai valgo vieni. Tad kabinau ranka (!) tešlą, vilgiau ją į labai skanų ir aštrų padažą su vištiena, ir dėjau į burna, gardžiuodamasi afrikietiška virtuve! Gėriau citrinų sultis. Aišku, namiškiai užeidavo iš smalsumo į kambarį pažiūrėti kaip *anisara* (baltoji) valgo! Buvo linksma! Atėjo pasisveikinti ir tėtis, apsirengęs gražiu *bou bou* (iš *pagne* pasiūtu kostiumu – kelnes ir ilgi žemiau kelių marškiniai bei musulmoniška kepurėle). Labai šiltas priėmimas! Šeima pakvietė fotografą, tad lauke nusipaveikslavome. Į namus grįžome mašina, nes tėtis važiavo į pamaldas mečetėje. Po pietų kitoje šeimoje galėjau jau paragauti ir paties jaučio gabalėlių, sumaišytų su spageti ir pomidorais. Šį kartą maistą reikėjo kabinti iš vienos lėkštės su mūsų mokine Djabo (galite šyptelti, nes mane pažįstate). Būti kartu, būti vienu iš jų – tai ir yra iššūkis, ar ne? Čia irgi valgėme, bendravome TV muzikos fone. Merginos tėtis 1987 metais pats baigė mūsų l'ITC; gerai prisimena mūsų seseris misionierės.

Tai štai. Ilgas mano laiškas. Norisi pasidalinti mano misijų džiaugsmu, nauju Jėzaus veidu, nuspalvintu afrikietiškais bruožais. Teateina Jis į Afrikos žemyną, kaip Jeremijo žadėtas Dievas, pasivadinęs Teisingumo vardu! Teateina Jis kaip Taika ir Susitaikinimas tarp tautų, genčių ir religijų. Dieu merci! Gražaus Advento ir išradingo angelavimo!

*Maldos vienybėje Alma Augustina*

#### **IV laiškas**

**2010 metų spalio**

PAGALIAU prisėdau ir aš prie kompo ne darbams, bet laiškų rašymui!

Šiais metais mano „apžvalginius“ metus pakeitė tikri tarnystės metai! Mokslo metų pradžioje daug visokių darbų.

Nauja misija – nuo šių metų esu atsakinga už sielovadą mokykloje. Rugsėjo 8-10 dienomis turėjome pedagogines dienas. Daug pasiruošimo darbų naujiems mokslo metams.

Dar būsiu ryšio žmogus su mūsų Asumpcion draugais, kurie čia patys organizuoja susirinkimus, net mums nežinant kartais.

Šiais metais mūsų tarptautinėje bendruomenėje esame 7 : tarp jų viena sesuo iš Burkina Faso tik ką po pirmųjų įžadų bei dvi postulantės, viena iš Dramblio Kaulo Kranto, o kita iš Benino, labai šaunios! Visos triūsiamės mūsų ITC – technikos ir komercijos institute. Po dienos darbelių (kai nemiegu pietų miego) vakare per naktinę su skaitiniais, kurią meldžiamės 20.30, net užsnūstu kartais koplyčioje ☺. Rytmetinė 5.30, 6 val. Mišios parapijoje ir 6.45 jau rikiuotė mokykloje. Jei meldiesi prieš rytmetinę, reikia keltis 4.30! Aš kartais dar vis save palepinu. Bet esu įsitikinusi, kad kai keliuosi ir visa darau dėl Jėzaus, Jo malonė tik dar labiau jėgas sustiprina. Gera ir net smagu “pavargti” dėl karalystės.

Anne Xpher (sesers amerikietės) išvažiavimas jaučiasi; bet ne taip, kad pulčiau į neviltį ar depresiją! Tik dabar nebėra kam užduoti mano klausimų, kurių afrikietėms sesėms negaliu užduoti. Bet tai man gera ir nuolankumo mokykla: nekomentuoti ir nutylėti. Ir mokykloje pasijuto nauja tvarka: daugiau įsakmesnio tono, griežtumo. Bet galbūt to čia reikia kultūriškai, kur dar toks gyvas auklėjimas baudžiant – pvz. turi šluoti kiemą, o mažiukus net mušant? (“Duosiu tau į kailį!”- tokius žodžius girdžiu dažnai, net bažnyčioje).

Kad jūs matytumėte koks čia rimtas dvasinis pasiruošimas s. Emmos įžadams, kurie bus sausio 9d.! Kiekvieną paskutinį mėnesio šeštadienį vyksta ypatinga vigilija su kiekvienos sesers pašaukimo liudijimu; vieną kartą per savaitę, vakarienės metu skaitome Kongregacijos Ištakas, per liturgiją skaitome regulą, koplyčioje stovi simbolis, mokomės giesmių morė kalba (s.Emmos gimtąja kalba) ir t.t. Uf! Taip pat bandysime supažindinti mūsų mokinius su Taize malda ir kviesime melstis kartu (jau turiu paruošti spalio mėnesio susitikimą). Lapkritį dvi savaites per religijos pamokas kalbėsime apie pašaukimą, o trečiąją savaitę pati s.Emma kiekvieną antradienį per 3čią pamoką, kuri skirta Mišioms, maldai arba bendriems susirinkimams, liudys apie savo pašaukimą.

Liepos mėn. paskutinę savaitę kartu su kitomis penkiomis seserimis iš provincijos dalyvavome rekolekcijose saleziečių noviciate (Kasmet čia noviciatą atlieka 12-13 jaunuoliu!). Nuostabi vieta... tik 20 km nuo Togo sostinės - Lomes, 15min pėsčiomis iki Atlanto vandenyno! Galite įsivaizduoti mano džiaugsmą! Negaliu nupasakoti, reikia matyti bekrykštujančius nuogus vaikus atsigulusius ant lentos ir panyrančius į didžiules bangas! Pamatę mane- « anasara » - baltąją - šokio ritmu plodami jie priėjo prie manęs: ir visi stengėsi paliesti odą, kuri jiems atrodo daug švelnesnė nei jų. Mažiukai dreba nuo šalčio, nuo nosies iki lūpų nutysę snargliukai, bet jie tokie gražūs, besišypsantys, žingeidūs! Pririnko jie man gausybę kriauklių, ir net nubėgo į namus tinklelio paimti. O nameliai jų pat prie kranto; ir kiaulių gardas čia pat (nesuprantu, kaip jos gali tokiame karštyje gyventi?!); toliau – daržovių plantacijos, kurias ravi ir laisto samdomi darbininkai. Pakrantės gyventojai biedniukai: gyvena laukdami grįžtančių iš žvejybos šeimos narių su pagauta žuvimi.

Pasirodo, kad Atlanto bangos savo gilybėn jau “pasiglemžė” ištisą kaimą, kadaisė asfaltuotą kelią; ir kasmet vanduo vis nukanda ir nukanda pakrantės gabalėlį. Kokia stipri vandenyno trauka! buvau tik įbridusi, bet nežinau ar galėčiau atsilaikyti jei brisčiau giliau.

Kaip matote, net rekolekcijų tylą iškeičiau į pokalbius su vietiniais gyventojais ☺. Pamirštu, kad esu kitokios spalvos, o jie tai pastebi. Net du kartus man bepasivaikščiojant užkalbino Jehovos liudytojai (vienas jų - toks gražus 8 ar 9-erių metų berniukas, gražiai pasipuošęs, su vyriška rankine prikrauta jų literatūros).

O saulė čia šimtą kartų karštesnė (pamiršau, kad nesu prie Baltijos jūros), tad po dviejų dienų pradėjau jausti, kad kūnas sunkiau pakelia net ryto kaitrą! Visose patalpose skersvėjai, nes nėra langų, tik *naco*. Tad užklupo čia mano dešinę koją dar radikulitas (pirmąkart gyvenime ☺!) Vieną dieną nežinojau kaip ir kur atsisėsti, o naktį lovoje irgi neradau vietos! Ačiū Dievui, greit praėjo.

Pirmą kartą pajutau, kad mano “brolis” kūnas stabdė mano mėgstamus pasivaikščiojimus rekolekcijų metu! Man atrodo, kad jis, atsipalaidavęs nuo vasaros veiklų maratono ir, aišku, naujo klimato naštos, tenorėjo tik ilsėtis. Bet tai netrukėdė priimti ir rekolekcijų malonės.

Rekolekcijų tema: Misija ir bendruomeninis gyvenimas. Jas vedė salezietis tėvas Cezar, jau nejaunas, mažo ūgio, kūdas ispanas. Tai Dievo Žodžio pripildytas ir Žodį mylintis žmogus, įsitikinęs pašaukimo dovana kiekvienam iš mūsų bei radikalus ir reiklus pašvęstojo gyvenimo ir bendruomenės gyvenimo liudijime. “Ne aš duodu įžadus, bet Dievas mane pašvenčia, išskiria savajai misijai! Aš tik atsiduodu”. “Prašykite malonės turėti Jėzaus Kristaus nusistatymą, Jo jausmus!” - vis kartodavo.

Jo konkretūs klausimai - kaip gyvename mūsų duotus įžadus, - “sutvarkė” mano vidinį gyvenimą ir sustiprino džiaugsmą bei dėkojimą už pašvęsto gyvenimo malonę, dykai gautą. Laimingos esame, kad Jam priklausome!

Dar viena rekolekcijų malonė: pas novicijus į popietinius užsiėmimus susirenkančių vaikų triukšmas, muzika bei nuolat ką nors dažančių darbininkų kalbos visiškai netrukėdė vidinei ramybei! Kartais net susijaudindavau žiūrėdama į tuos vaikus. Kažkuo jie panašūs į Vilniaus gatvės vaikus...

Rekolekcijos gerai išpureno “vidinę” dirvą sesijai apie dvasinį palydėjimą, į kurią autobusu išvažiavome dviese su Sylvie, ir kuri vyko į Burkina Faso. Kad jūs matytumėte autobuso bagažinę! Ir kaip ratlankiai atlaiko tokį svorį?! – ne vienas, o keli motociklai, rankinės, didžiuliai maišai, kitokių daiktų gausybė! Trūko tik karvių ar ožkų, pririštų ant autobuso stogo! Autobuso viduje - kondicionieriai (net šaltoka buvo☺!), video arba muzika, tik labai garsi.

Sesija apie dvasinį palydėjimą labai įdomi; palietėme temas, kurios susijusios su afrikietiška kultūra ir jų tikėjimu; pvz., sapnu svarba (čia jie gyvenime turi labai svarbią įtaką!), dvasinis palydėjimas žmogaus, tikinčio protėvių dvasių veikimu, užkeikimais, būrimais ir t.t. Koks dar yra gyvas tikėjimas įvairiausiomis dvasiomis net vienuolių tarpe (o kartu su tikėjimu ir baimė dėl užkeikimo ar fetišų veikimo)! Buvome 34 vienuolės ir 2 vienuoliai iš įvairių Afrikos šalių: Senegalo, Gambijos, Burkina Faso, Dramblio Kaulo Kranto, Togo, Benino (4 “baltieji”).

Be paskaitų ir darbo bendruomenėlėse, turėjome laiko asmeniniams apmąstymams, įtvirtinimui. O po pietų vykdavo palydėjimo pratybos bendruomenėlėse, kuriose dalyvaudavo vienas iš formatorių ir kiekvieną kartą vis aptardavome, analizuodavome, kas buvo gerai, ką reikėtų taisyti. Ne pratybos, bet tikras palydėjimas! Aš pasinaudojau proga būti pati palydima vienos iš formatorių. Lyg bučiau naujai išgyvenusi noviciatą. Daug dėkojimo už šį laiką, o taip pat už Asumpcion ir visą formaciją, kurią gavome joje!

Na, tikrai ilgas laiškas išėjo. Kantrybės ir drąsos skaityti iki galo!

Su Dievuliu, esate mano maldoje, Alma A